

Matisz László NEM GYÁRTOTTAM FILOZÓFIÁT... beszélgetés Gőz Lászlóval

Gőz Lászlót a BMC-vel, vagyis a 16 éve létező Budapest Music Center nevű művészeti vállalkozással szokás azonosítani. Nagyon nem is csodálkozhatunk ezen (ő maga sem), hisz – a leginkább kiadóként számon tartott profil mellett – számos más tevékenységet is takar a hárombetűs márkanév: információs adatbázis, zenei könyvtár, koncert- és fesztiválszervezés, melyek a főnök száz százalékos jelenlétét és kompetens értékrendjét feltételezik. Vagyis sokkal fontosabb Gőz személyét illetően, hogy vállalkozása következetesen értékelvű, emiatt a hazai zeneművészetben meghatározó tényező.

A fiatalabb olvasók kedvéért nem árt tisztázni, hogy Gőz László (eredetileg) muzsikos, jazz és klasszikus harsonaművész, tanár, emellett alapító tagja volt a legendás 180-as Csoportnak, de gyakran szerepelt a Schola Hungarica énekkar tagjaként is. Tehát az elkötelezettség és kompetencia hátterében megkérdőjelezhetetlen szakmai felkészültség és tapasztalatok vannak. De hogy személyes értékrendre, meggyőződésre, szívügyre is lehet egzisztenciát alapozni mifelénk, alig hihető; ahogy például az sem, hogy egy művészeti vállalkozás akár növekedhet is. Pedig egy ilyen magáncég működésére is ugyanazok az adminisztratív-pénzügyi szabályok vonatkoznak, mint például egy fröccsöntő műhelyre, tőzsdeügynökségre, vagy sztriptíz-bárra; akkor is, ha a művészeti vállalkozás egyértelműen bizonyítja, hogy az egyetemes kultúrát szolgálja: értéket őriz és teremt, főleg a magyar, de egyre inkább európai kortárszene, az improvizatív műfajok, valamint a régi zene területein is.

Személyes benyomásom, hogy Gőz László inkább missziót teljesít; mert ahogy az lenni szokott, az üzleti siker mértéke és a szellemi értékek jelentősége a jelenben éppen fordított arányban állnak.

Sokkal inkább munkának, s csak kis mértékben gondolom misszióknak, amit csinálók – reagál Gőz László a dilemmámra. Viszont tekinthetjük mecenatúrának a BMC tevékenységét – fűzi hozzá –, főleg a kézzelfogható eredményeinket illetően. Korszerűen (és hidegen) fogalmazva: a BMC gazdasági tevékenységből – elsősorban üzleti-logisztikai feladataiból – keletkező haszon a szakmai-nonprofit oldalt tartja fenn. Nem vagyok kereskedő, a tudásom zenei területekre korlátozódik. Emiatt jobb helyzetben vagyok, mint a hagyományos értelemben vett mecénás, aki nem lehetett mindig biztos abban, hogy a művész, akitől vásárolt tényleg maradandót alkotott. Tehát mi a BMC-ben főleg szakmai munkát végzünk, ami mellé pénzt kell keresnünk.

Lehet, hogy naiv elképzelés részünkről abban bízni – folytatja Gőz –, hogy az éppen Zeneakadémiát végző fiatal zeneszerzők úgy viszonyuljanak a BMC-hez, mint szellemi alkotókörhöz; melynek nemrég még olyan tagjai voltak, mint Ligeti György vagy Petrovics Emil. Ugyanis mi készséggel vállalljuk, hogy munkáikat dokumentáljuk, műveiket kiadjuk. És ez utóbbi – azaz a kortárs zene – csupán egy a sok közül, amivel a BMC foglalkozik; bármelyikről tudnék órákig beszélni. Százmillió leütésben mérhető adattárat építettünk fel 16 év alatt, és ezt nem azért csináltuk, mert megrendelte valaki.

Ám ez a gondoskodó viszonyulás az új zene irányában akkor is feltételez egy határozott értékrendet, ha ezt nehéz röviden meghatározni – vetem közbe. Mert attól, hogy egy zenemű vadonatúj, egyáltalán nem biztos, hogy a BMC vállalja; vagyis ki dönti el, vagy mi alapján jelenhet meg a márkanév alatt új darab? A szakmai döntések nem egyszemélyesek – mondja Gőz – még ha a cégnek tulajdonosa és vezetője is vagyok egy személyben. Tizenhat ember dolgozik együtt, különböző szakterületeken, én legfeljebb a végső döntés jogát tartom meg magamnak. Azért is, mert a négy markáns terület – a könyvtár, a zenei információs központ, a lemezkiadás és a koncertszervezés – nem szeretném, ha eltávolodna egymástól, mind a négy dolog egy ügyet kell, hogy szolgáljon. Továbbá fontos, hogy a megkezdett munka folytatható legyen utánam is.

Nem gyártottam filozófiát ehhez, de talán látható, hogy a 20.-21. századi zene, ideértve a kortárs jazzt is, elég nagy koncentrációban van nálunk, és nem jellemző, hogy mainstream jazzt adnánk ki; holott a legkedvesebb szórakozásaim egyike, amikor ilyesmit gyakorolok otthon harsonán – teszi hozzá Gőz László. Említhetném még azt a kiadói-koncertszervezői gyakorlatunkhoz tartozó ténykedésünket is, mely az ízlésünkre – ha úgy tetszik értékrendünkre – alapozott alkotó folyamatokat indít be. Ilyen volt például a közelmúltban általunk létrehozott, Bob Marley-dalokat feldolgozó, öt országból szervezett nemzetközi formáció, a The Cool Runnings Orchestra is, melynek lemeze és fesztiválszereplése is a mi kezdeményezésünk volt. Az ilyesmi, más műfajban is rendkívül izgalmas feladat számunkra.

Tömören fogalmazva az a fő cél, hogy az általunk létrehozott szellemi kör mentén új művek szülessenek, s a nagyközönség számára elérhetőek legyenek, élő és/vagy rögzített formában, a hozzátartozó dokumentációs háttéranyaggal együtt. Meggyőződésem, hogy az általunk kiadott közel kétszáz lemez közül harminc-negyven azért jöhetett létre, mert mi lehetővé tettük, és legalább száz olyan zeneműről beszélhetek, melyek nem jelenhettek volna meg, ha nincs a BMC. Persze az említettekén kívül maradtak olyanok is, melyek máshol is kiadásra kerültek, de örülünk annak, hogy ezt mi tettük. Mindent egybevetve a BMC jelentősége nagyjából százharminc óra új zene.

Gőz László aktív hangszeres ténykedését firtató kérdésemet sem kerülhette el.

„Harminc évig a hangszerből éltem, némi távlatból megítélve pedig már látom, hogy ilyen módon nem válhattam meg a világot, még ha egy időben az élvonalhoz is soroltak. Ma pedig már annyira lefoglal a BMC-hez kötő tevékenységem, hogy legfeljebb kedvtelésből, lazításból vállalom néha egy-egy, szűk körben rendezett fellépést; s ahogy azt korábban megfogadtam, gázsi nélkül. Amúgy nagyon kispolgár tudok lenni a hétköznapi életben.”